

Åre

Rapport vedr. mishandling av soldater på Voss 15. juni 1945. 115661

Den 15. juni 1945 om formiddagen var jeg til forbruk hos dommerfullmektigen på Voss, herr Kollenes. Jeg avga da overfor ham forklaring angående mitt medlemskap i N. og min tjenestegjøring i KBV.

Om ettermiddagen samme dag ble Willy Moss og jeg beordret til å arbeide på militærlasarettet på Voss. Korporal Solheim hentet oss på Skolehaugen, hvor vi var internert, og førte oss til lasarettet. En politisoldat Moi var med.

Da vi kom til lasarettet ble vi av korporal Solheim kommandert ned i kjelleren. Her fikk vi ordre til å finne fram vaskefiller og tappe vann i to bøtter. Moss ble satt til å låse opp døren til et rom som lå lenger inne i kjelleren. Mens han holdt på med dette, fikk han to slag i hodet av Moi. Slagene var så kraftige at Moss holdt på å falle om på gulvet. Så snart døren var åpnet ble der kommandert springmarsj inn i rommet innenfor. Der inne lå liket av en ung dame, frøken Ebeltoft, som hadde skutt seg selv for et par dager siden. Liket var siden blitt oppbevart i lasarettets kjeller. Det lå fullt påkledd på en feltbaare.

Moss og jeg ble nå kommandert til å ta ~~rikt~~ klærne av liket. Under arbeidet med dette slo Moi flere ganger til Moss i hodet. Etter at klærne, med unntak av et menstruasjensbind, var tatt av liket, la vi dette på en tomsekk på gulvet. Vi fikk så ordre til å gå igang med vasking av liket. Under arbeidet med dette fikk Moss til stadighet slag og spark av Moi, samtidig som han ble skjeldt ut for "djevel" og andre lignende uttrykk.

Solheim og Moi hadde en seddel fra politiet på Voss hvor våre navn var ført opp. Da vi hadde holdt på en stund med vaskingen spurte Moi: "Er det du som heter Bjertnes?" På dette svarte jeg bekreftende., og Moi gav da Moss ordre om å slutte og vaske og ta seg en hvil, mens jeg skulle fortsette vaskingen alene.

Moi tok nå til med en hensynsløs mishandling av meg. Mens jeg fortsatte og vaske liket fikk jeg flere ganger slag og spark. Han brukte også hele tiden grove skjeldsord, bl.a. "Nazisvin", "Satan", "Frontsvin", "Djevel", og lignende. Flere ganger gjentok han: "Du har vel sett lik før du som har vært ved fronten", og "haandter liket pent, husk at det er et lik".

Moi fant det ikke tilstrekkelig med slag og spark og skjeldsord. Jeg måtte skiftevis hoppe "harehopp", "aale" sementgulvet gjennom vanddammene og innemellom fortsette litt med vaskingen av liket. En gang måtte jeg hoppe harehopp over en halv time uten hvil. Vannet på gulvet var blandet med blod p.g.a. likvaskingen. Moie slag og spark hadde truffet i setet, hoften og laarene. Naar jeg aale sparket han ogsaa etter hodet mitt

slagene, tinningen samt munnen.

En gang under aalingen ble jeg også slått paa at Moi laa ut et kraftig spark mot mitt underansikt, sikkert i den hensikt aa sparke ut tennene paa meg. Heldigvis fikk jeg i siste øyeblikk heist meg litt opp, slik at sparket bare traff meg i munnen med skaitet av støvlen. Støvletaken rammet venstre skulder og satte et blidig merke som var synlig i tre uker etter. Slagene jeg fikk i hodet var saa kraftige at jeg ble helt for- tumlet og flere ganger maatte riste kraftig paa hodet for aa bli noenlunde klar igjen.

Da jeg omsider trodde meg ferdig med vaskingen, ble jeg tvunget til aa ta av menstruasjonsbindet og vaske den døde kvinnen i skrittet. Mens jeg holdt paa med dette ble jeg hele tiden slaatt og sparket av Moi.

Da jeg saa var ferdig med vaskingen, ble jeg ~~tvunget~~ kommandert til aa faa likklærne paa liket og legge det i kisten. Dette arbeidet fikk jeg ikke lov til aa ta imot hjelp til. Da jeg holdt paa med liksvöpet, syntes Moi at det gikk for sent, og slo til meg i hodet saa jeg ravet bortover gulvet. Likevel prøvde jeg aa fortsette arbeide, men fikk et spark i hoften saa jeg kantret bortover gulvet. Saa maatte jeg aale igjen. Knærne i buksen min var slitt helt vekk, men likevel maatte jeg fortsette aalingen, under slag og spark og skjeldsord. Jeg ble ogsaa tvunget til aa kysse sementgulvet der hvor blodvannet var, og da Moi syntes at jeg ikke presset munnen nok mot gulvet, dunket han hodet mitt mot gulvet.

Omsider fikk jeg gjort meg ferdig med paakledningen av liket og lagt dette i kisten og skrudd løkktet paa. Deretter ble jeg tvunget til aa vaske an- siktet i det vannet som var brukt til vask av liket.

Moi hadde naa faatt en stor schifferhund som gikk løs nede i kjelleren. Klærne som var tatt av liket laa i en haug paa gulvet. Moi satte hunden til aa passe paa klærne, og kommanderte meg til aa ta klærne vekk fra gulvet. Hensikten var tydelig. Han ville faa hunden til aa fly paa meg og bite meg. Heldigvis bet den meg ikke, enda Moi "pusset" den direkte paa meg.

Moi tvang meg til aa legge den døde kvinnes menstruasjonsbind i jakke- lommen min, og saa maatte jeg ennu en stund fortsette harehopp, aalingen og gulvvask. Da gulvet var vasket, skulle jeg ta fra hverandre feltbaaren som liket hadde ligget paa. Mens jeg holdt paa med dette, sto Moi med maskinpistolen spent, og usikret, og fingrene paa avtrekkeren og gne munden paa løpet rundt i ansiktet paa meg, og i hodet forøvrig. Flere ganger stoppet han med munden rettet mot tindingen min. Han var saa opp- hisset at det var rent følt aa se paa, ansiktet hans var helt fordreid. Jeg tvilte ikke paa at jeg kunne faa en kule gjennom hodet før jeg visste ord av det, men heldigvis grep korporal Solheim nu inn. Han fikk meg fra Moi og tilbake til skolen.

Jeg kan tilslutt fortelle at det var flere skuelystne nede i kjelleren og saa paa mishandlingen. Lasarettets sykesøster var flere ganger nede, saa hun var fullt klar over hva som foregikk. Engang pratet hun og Moi om liket, og sa at det var en sjelden vakker og harmonisk kvinnekropp. Dr. Rongen oppholdt seg ogsaa en stund i kjelleren.

Da jeg kom tilbake til skolen, var jeg i gjeldelig tilredt. Venstre tinding og halve pannen var svært opphovnet. Venstre øye var slått igjen, det høyre var helt blodig, på grunn av at noi en gang hadde trykket munningen på maskinpistolen mot øyet og dreiet rundt. Kjevsen og leppene mine var ogsaa svært opphovnet etter de slag jeg hadde faatt. Både trøyen og buksen hang i laser etter aalingen og knærne var store blodige saar.

Rikspolitisoldat Lenes som hadde vakt på gangen, rapporterte saken til sin overordnede, og jeg ble innkalt til politisersjant Krag for å avgi forklaring. Tilstede var også politifenrik Gisle Johannesen, lensmann Hellesnes, overretssakfører Mossige - Nygaard og sjefen for de norske tropper på Voss, en major.

Etter mishandlingen som jeg ovenfor har gitt en skildring av, var jeg sykemeldt og arbeidsufør i over 6 en måned. Jeg led av hodepine og svimmelhet, dessuten hadde jeg betendelse i venstre kne og en stygg verkefinger. Jeg har fremdeles synbare merker etter arr på begge knær.

"Knappen", den 6.nov. 1945.

H. Bjertnes.

(sign)